یادداشت

میثم حسین‌پور*

چرخاندن قانون‌شکنان در مدار بی‌قانونی

برخورد قاطع و بدون اغماض با هنجارشکنان و اراذل و اوباش قطعاً مورد حمایت همه افراد و جوامع است اما در راستای قانون نه با نقض قانون.
فیلم چرخاندن اراذل و اوباش در رسانه و فضای مجازی نه در باب تشهیر بلکه در قالب تحقیر دست به دست می‌شود، فرمانده نیروی انتظامی هم با افتخار از «گردن شکستن» صحبت می‌کند. انگار «اصل قانونی بودن جرائم و مجازات‌ها» در نظام حقوقی ما جایگاهی ندارد! یا اینکه نیروی انتظامی خود را فراتر از قانون دیده است.
آنچه در قانون مجازات اسلامی راجع به تشهیر آمده انتشار اسامی مفسدان در جراید کثیرالانتشار است که با جری تشریفات قابل اعمال است. اینکه قاضی تحقیق (بازپرس یا دادیار) در دادسرا با چه استناد قانونی یا فقهی دستور چرخاندن اراذل و اوباش را صادر می‌نماید، جای سؤال است. موضوع چرخاندن مجرم را هم دادگاه باید به عنوان یک مجازات تکمیلی در رأی بیاورد. باید و می‌توان پرسید این موضوع را که مأمور ناجا خودسرانه با کتک زدن متهم در ملأعام که تداعی‌کننده اقدامات خودسرانه است، از فرمانده خود مجوز گرفته است؟ حتی اگر چنین موضوعی در میان باشد، برخلاف قانون است.
تشهیر در فقه راجع به شش جرم شهادت کذب، جرائم مالی، اجرای حد قذف، سرقت مشمول حد، محاربه و جرم قوادی پیش‌بینی شده است. به راستی هدف از تشهیر در فقه چه بود؟ هدف پیشگیری و شناسایی مجرمان بوده تا به عنوان نمونه مردم از قبول شهادت آنان اجتناب نمایند اما امروزه مشاهده می‌شود متهمانی که بعضاً اتهام خود را نیز قبول ندارند در مرحله تحقیقات مقدماتی و در بدو دستگیری با چرخاندن تحقیر می‌شوند. این موضوع با کرامت انسانی هم در تعارض است.
صیانت از حقوق طرفین پرونده حتی مجرمان و متهمان از جمله رسالت‌های دستگاه عدالت کیفری است که این نوع برخورد و چرخاندن قانون‌شکنان نقض بارز صیانت حقوق متهم و اصل فردی کردن مجازات‌ها هم به شمار می‌رود. دستور رئیس محترم قوه قضائیه در راستای برخورد با عاملان این اتفاق تصمیمی بجا و در راستای حفظ کرامت انسانی است که شایسته است.

*دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی، قاضی دادگستری

از شهر

محسن هاشمی:

دلیل انتصابات جدید شهرداری معلوم نیست!

رئیس شورای شهر تهران با اشاره به اینکه شهردار تهران راهبرد مشخصی برای تغییر مدیران ندارد، گفت: معلوم نیست انتصابات جدید در شهرداری به چه دلیلی انجام گرفته است.

محسن هاشمی رئیس شورای شهر تهران در حاشیه صحن دیروز شورای شهر درباره جلسه هم‌اندیشی صبح امروز(دیروز) با پیروز حناچی شهردار پایتخت، اظهار داشت: این جلسه از ساعت ۷:۳۰ آغاز شد و حدود دو ساعت به طول انجامید. بحث‌های مختلفی اعضای شورای شهر مطرح کردند که مسئله درآمد شهرداری، خارج کردن تصمیمات از تمرکز در ستاد و انتصابات از جمله مباحث مورد نظر بود. وی افزود: شهردار تهران در مواردی پاسخ سؤالات را داد و مشکلات را قبول کرد و قرار شد برخی اصلاحات انجام گیرد. رئیس شورای شهر تهران گفت: بر اساس بخشنامه‌ای از سوی دولت افزایش بیشتر از ۲۵درصد نرخ کرایه‌ها امکانپذیر نیست و از طرفی سازمان تعزیرات هم بر این مسئله حساس است و اگر این اقدام را انجام دهیم، امکان دارد در هیئت تطبیق فرمانداری آن را رد کنند، البته ما می‌توانیم بگوییم چون قانون نیست و مصوبه دولت بوده از آن تمکین نمی‌کنیم.
رئیس شورای شهر تهران گفت: این مسئله مدنظرمان است که افزایش نرخ حمل و نقل عمومی مشکلات این ناوگان را حل نمی‌کند و حداقل ۴۰ تا ۵۰میلیارد تومان از این طریق تأمین می‌شود، در حالی که حداقل ۲۰۰میلیارد تومان نیاز داریم و از طرفی نیز افزایش دوباره نرخ‌ها بازتاب بدی در جامعه خواهد گذاشت. هاشمی گفت: به دنبال پیشنهاد جدید بودیم و قرار است از دولت مجدانه خواسته شود یارانه حمل و نقل عمومی تأمین شود. وی درباره بسته محرک اقتصادی در شهرداری تهران گفت: اینکه تاکنون توانسته‌ایم حقوق‌ها را در شهرداری پرداخت کنیم به دلیل اثرگذاری این بسته بوده است ولی به طور کل ما در تأمین بودجه غیرنقد مشکل داریم و ۱۰هزار میلیارد تومانی که باید از این محل تأمین می‌شد، محقق نشده است. رئیس شورای شهر تهران گفت: برخی از اعضای شورای شهر معتقدند چون اختیارات به مناطق داده نمی‌شود، دست مدیران شهرداری در تحقق بودجه غیرنقد بسته است ولی از طرفی باید توجه داشت که سازمان‌های بازرسی و نظارتی نیز این روزها بسیار حساس هستند و مدیران نگران هستند که باید بابت جسارت‌هایشان جواب پس بدهند. هاشمی تصریح کرد: همچنین قیمت‌ها بسیار متغیر شده است و زمانی که یک کارشناس قیمت‌گذاری انجام می‌دهد، مدتی بعد و حتی یک ساعت پس از آن نرخ تغییر می‌کند، به نظرم اکنون مدیران باید بر اساس خرد جمعی کار را پیش ببرند. وی درباره انتصابات اخیر در شهرداری تهران گفت: همه اعضای شورا می‌دانند که انتصابات جزو اختیارات شهردار است ولی از آنجایی که از همان اول اعلام کرده بودیم همه ما یک گروه یکسان هستیم و به نوعی توافق نانوشته داشتیم، انتظار بود شهردار به خصوص در انتصاب رؤسا و مدیران درجه یک اطلاعات را قبل از آن به اعضای شورا برساند و نظرات‌شان را جویا شود. رئیس شورای شهر تهران گفت: سرعت عمل شهرداری در انتصابات جدید زیاد بوده و اعضای شورای شهر از نگاه دوگانه شهردار به برخی مدیران انتقاد دارند چراکه برخی مدیران بازنشسته تغییر نکردند و در مورد برخی برعکس بوده است.
وی بیان داشت: مدیری که تازه در یک منطقه اشراف پیدا کرده نباید به بهانه اینکه مدیر خوبی است به منطقه دیگر منتقل شود، باید بررسی شود تغییرات چقدر به نفع شهرداری است. هاشمی تصریح کرد: ما به دنبال تغییر نیستیم و معلوم هم نیست این تغییرات در سال آخر به چه دلیل انجام گرفته و به نظر می‌رسد شهرداری راهبرد مشخص برای تغییر مدیران نداشته است، البته حناچی در جلسه هم‌اندیشی به انتقاد شورای شهری‌ها پاسخ داد ولی به دلیل کمبود وقت مشخص نشد که آیا اعضا از صحبت‌های پیروز حناچی قانع شدند یا هنوز به دنبال سؤال هستند.

رئیس سازمان بازرسی: ۳هزار میلیارد تومان از مطالبات وزارت بهداشت وصول شد

پیگیری‌های سازمان بازرسی کل کشور منجر به پرداخت مطالبات وزارت بهداشت از سوی تأمین اجتماعی شد

گزارش یک
ابراهیم مشیریان

به گفته رئیس سازمان بازرسی کل کشور، این سازمان پیگیری‌های زیادی در حوزه بهداشت کشور انجام داده که در نهایت مشکلات مهمی را از دوش کادر درمانی برداشته است. کمک به رفع مشکل برخی فعالیت‌های تحقیقاتی در حوزه کرونا مانند تحقیقات واکسن و پیگیری منجر به پرداخت ۳هزار میلیارد تومان از مطالبات وزارت بهداشت از اقدامات سازمان بازرسی کل کشور بوده است.

رئیس سازمان بازرسی کل کشور با تشریح اقدامات انجام شده توسط سازمان بازرسی در حوزه نظام سلامت، از نهایی شدن بیش از ۴هزار مورد استخدام جامعه پرستاری و تسهیل فرآیند گزینش و به کارگیری پرستاران با اولویت فعالان حوزه مقابله با کرونا خبر داد.

از قبل از اسفند وارد عمل شدیم

حجت‌الاسلام درویشیان در پاسخ به این سؤال که آیا سازمان بازرسی به چالش‌های حوزه بهداشت و درمان ورود کرده است یا خیر، گفت: «سازمان بازرسی از جمله مهم‌ترین دستگاه‌های نظارتی کشور است که زیر نظر ریاست قوه قضائیه مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح همه قوانین و حسن جریان امور را در دستگاه‌های اجرایی بر عهده دارد.» رئیس سازمان بازرسی کل کشور خاطرنشان کرد: «ما در همه زمینه‌ها چه حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی اقدامات و عملکرد قابل قبولی در ۱/۵ سال اخیر داشته‌ایم که از جمله اقدامات در حوزه مقابله با بیماری کروناست.» وی بیان کرد: «از همان روزهای اولی که موضوع شیوع این ویروس مطرح شد و حتی قبل از اسفند، سازمان بازرسی وارد عمل شد و نسبت به ایجاد تب‌سنج‌ها در فرودگاه‌ها و در مبادی ورود کشور اقدام و پیگیری کرد.»

جلوگیری از آزمایش‌های غیرضروری کرونا

حجت‌الاسلام والمسلمین درویشیان در ادامه خاطرنشان کرد: «در کل کشور همه همکاران ما در بازرسی‌های استان‌ها موضوع کمک به کادر درمانی و کسانی که در حوزه سلامت و در جبهه مقابله با این بیماری تلاش و جهاد شبانه‌روزی می‌کنند، قرار گرفتند و حتی در تعطیلات نوروز هم بازرسی‌های ویژه‌ای را داشتیم و گروه هایی از همکاران ما به صورت ویژه و شبانه‌روزی در ایام تعطیلات نوروز فعال بودند.»
رئیس سازمان بازرسی کل کشور اظهار کرد: «ما اقدامات مؤثری را پیگیری کردیم که از جمله آن رفع مشکلاتی در حوزه کمک به برخی فعالیت‌های تحقیقاتی در حوزه کرونا مانند تحقیقات واکسن، دارو و ایمنی درمانی بود. پیگیری منجر به تخصیص و پرداخت ۳هزار میلیارد تومان از مطالبات وزارت بهداشت از سازمان تأمین اجتماعی، مطالبات دارویی و تجهیزات پزشکی شرکت‌ها، جلوگیری از آزمایش‌های غیرضروری و سفارشی ویروس کرونا و پیگیری در تولید و توزیع اقلام بهداشتی و سایر مواردی که اگر بخواهیم توضیح دهیم فرصت بیشتری را می‌طلبد هم از دیگر اقدامات سازمان بازرسی است.»

صدور مجوز ۱۰هزار استخدام

وی در ادامه بیان کرد: «چند ماه پیش ریاست قوه قضائیه مأموریتی را در خصوص بررسی مشکلات نظام پرستاری به سازمان بازرسی محول کردند که از همان روز اول همکاران ما پیگیری کردند و هیئتی را تشکیل دادیم و بازرسی مفصلی را در خصوص شناسایی آسیب‌ها و مشکلات حوزه پرستاری احصا کردیم.» حجت‌الاسلام‌والمسلمین درویشیان بیان کرد: «گزارش تفصیلی آن هم به حوزه وزارت بهداشت و درمان و هم به بخش‌های مربوطه مانند بخش مربوط به تأمین اعتبار به کارگیری و استخدام ۱۰هزار نفر در وزارت بهداشت رسیده که خوشبختانه اقداماتی در رابطه با صدور مجوز تأمین اعتبار به کارگیری این ۱۰هزار نفر صادر شد.»

تخصیص ۲هزار میلیارد تومان برای پرداخت معوقات

رئیس سازمان بازرسی کل کشور در ادامه با اشاره به نهایی شدن ۴هزار و ۴۳ مورد استخدام جامعه پرستاری و تسهیل فرآیند گزینش و به کارگیری پرستاران با اولویت فعالان ایام شیوع ویروس کرونا گفت: «تسهیل و تسریع دسترسی کارکنان درمانی از جمله پرستاران در محیط کار به وسایل حفاظت فردی با پیگیری سازمان بازرسی، برقراری فوق‌العاده ویژه کارکنان درگیر مقابله با ویروس کرونا و ابلاغ تخصیص ۲هزار میلیارد تومان برای پرداخت معوقات و مطالبات کارکنان بخش سلامت در شهریور ۹۹ از جمله اقدامات انجام شده در این زمینه است.»

سند تحول آموزش و پرورش، اولویت نظارتی

وی با تأکید بر اینکه مشکلات جامعه پرستاری فراتر از اینهاست، گفت: «این مشکلات بعضاً نیازمند برخی اصلاحات ساختاری و تأمین اعتبارات بیشتر است، به ویژه در این وضعیتی که شاهد افزایش ابتلا به ویروس کرونا هستیم، واقعاً کادر درمان به رغم همه ایثارگری‌هایی که می‌کنند واقعاً بخشی از آنها خسته شده‌اند و باید حتماً نیروی کمکی به اینها اضافه شود و مشکلات آنها به ویژه مشکلات تأمین نیازها و اعتباری‌شان دنبال شود. ما مرتب پیگیر رفع این مشکلات هستیم و امیدواریم مسئولان محترم دولتی نیز توجه ویژه و بیشتری به جامعه پرستاری و کادر درمانی داشته باشند.» حجت‌الاسلام والمسلمین درویشیان در ادامه و در پاسخ به این سؤال که قانون مادر و سند راهبردی تحول در آموزش و پرورش به خصوص در ایام کرونا به ویژه در حوزه تربیت چگونه اجرا می‌شود، بیان کرد: «سند تحول نظام جامعه آموزش و پرورش یکی از اولویت‌های نظارتی ما در سال جاری بوده است.»

پیشنهاد تشکیل سازمان ملی مهارت

حجت‌الاسلام و المسلمین درویشیان گفت: «در همه ابعاد سند تحول همکاران ما ورود کردند و نتایجی هم داشته است، از جمله یکی از مشکلاتی که ما در کشور در حوزه اشتغال داریم، بحث عدم مهارت لازم دانش‌آموزان بعد از فارغ‌التحصیلی است که ما پیشنهاد تشکیل سازمان ملی مهارت را متشکل از سازمان فنی حرفه‌ای، دانشگاه فنی و حرفه‌ای و دانشگاه جامع علمی- کاربردی دادیم.»
رئیس سازمان بازرسی کل کشور افزود: «باید گزارش تحقق میزان سند تحول به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه شود که ما پیگیری کردیم تا این کار انجام گیرد.»

مشکلات آموزش در فضای مجازی ادامه دارد

وی ادامه داد: «در وضعیت فعلی قاعدتاً اهدافی که در سند تحول نظام جامع آموزش و پرورش پیش‌بینی شده است به دلیل ویروس کرونا امکان تحقق همه آن اهداف نیست. در وضعیت فعلی کیفیت امور پرورشی به دلیل اینکه حضور اکثر قریب به اتفاق دانش‌آموزان در محل مدارس اتفاق نمی‌افتد، خیلی کمرنگ شده است.»
حجت‌الاسلام والمسلمین درویشیان بیان داشت: «مشکلاتی را هم در ارتباط دانش‌آموزان از طریق فضای مجازی شاهد هستیم، همه دانش‌آموزان امکان این برقراری را ندارند و البته وزارت آموزش و پرورش تلاش‌هایی کرده است که این ارتباط برقرار باشد اما همچنان مشکلاتی را شاهد هستیم.»
رئیس سازمان بازرسی کل کشور گفت: «بسیاری از دانش‌آموزان هم در کلاس حضور پیدا نمی‌کنند و به صورت مجازی آموزش می‌بینند که حتی در همان حضور فیزیکی هم با توجه به حاکم بودن وضعیت روانی این شیوع بیماری، امکان تعلیم و تربیت وجود ندارد که امیدواریم هر چه زودتر این ویروس از بین رود تا در شرایط عادی هم ما بتوانیم اهداف سند را دنبال کنیم و هم کیفیت آموزش ارتقا یابد.»

مبارزه کادر درمان با کرونا سخت‌تر از دفاع مقدس است

فرمانده کل سپاه: با تمام امکانات وارد میدان مقابله با کرونا می‌شویم

ادامه از صفحه اول

متعهد هستیم تمام امکانات را به میدان آوریم

فرمانده کل سپاه در حاشیه برگزاری این جلسه با بیان اینکه پیرو فرمایشات و فرامین پیوسته فرماندهی معظم کل قوا، در روزهای اخیر مأموریت جدید مشارکت حداکثری تمامی ظرفیت‌ها و امکانات نیروهای مسلح از جمله سپاه در بخش خدمات پیشگیری و درمان بیماران کرونایی ابلاغ شد، گفت: «این مهم هم در فرمایشات معظم‌له در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای مسلح و هم در فرمان جدیدی که به ستاد کل نیروهای مسلح ابلاغ فرمودند، وجود داشت.»
سردار سلامی افزود: «براساس این تدبیر و دستور مبارک متعهد هستیم تمامی ظرفیت‌ها و امکانات درمانی سپاه اعم از بیمارستان‌های ثابت و سیار، امکانات تولید و توزیع ماسک و بسته‌های بهداشتی و مشارکت در غربالگری و کمک بسیج جامعه پزشکی به کادر ایثارگر و فداکار درمانی را به میدان آوریم.»
فرمانده کل سپاه با تأکید بر اینکه تلاش می‌کنیم تمامی استعدادهای بیمارستانی و سایر ظرفیت‌های بسیج در خدمت تحقق این مهم قرار گیرد، گفت: «در کنار این اقدامات کمک‌های مؤمنانه و توزیع بسته‌های معیشتی با هدف کاهش مشکلات مردمی که از کرونا یا غیر کرونا دچار رنج معیشتی هستند، به طور مداوم انجام می‌پذیرد.»

ماسک فقط ۱۳۰۰تومان

رئیس سازمان غذا و دارو ضمن اشاره به مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا مبنی بر اجبار استفاده از ماسک از در منزل، نسبت به هر گونه گران‌فروشی ماسک از سوی مراجع توزیع و عرضه هشدار داد و تأکید کرد: «مصرف‌کننده نباید ماسک سه لایه را بیش از هزارو ۳۰۰ تومان دریافت کند.»
شانه‌ساز با بیان اینکه طبق دستور رئیس‌جمهور حتماً باید این قیمت رعایت شود، ادامه داد: «بر همین اساس ظرف چند هفته گذشته پیگیری‌ها با جدیتی بیشتر انجام شد و اکنون اعلام می‌کنم که در فاز اول برنامه‌ریزی کردیم تا بیش از ۶۰میلیون ماسک را که توسط ۲۳ شرکت تولیدی، تولید می‌شود از طریق شرکت‌های پخش سراسری به داروخانه‌های سراسر کشور توزیع شود. اکنون می‌خواهم به مردم اطلاع‌رسانی کنم که نباید در داروخانه و جاهای دیگر، ماسک سه لایه را بیشتر از قیمت هزارو ۳۰۰ تومان خریداری کنند.»

روزانه ۲۱میلیون ماسک تولید می‌شود

رئیس سازمان غذا و دارو با بیان اینکه از مردم می‌خواهیم مطالبه‌گر ماسک هزارو ۳۰۰ تومانی باشند و اجازه ندهند ماسک سه لایه با قیمت بیشتر عرضه شود، گفت: «از نظر تعداد تولید هیچ مشکلی در کشور نداریم و روزانه ۲۱میلیون ماسک در کشور تولید می‌شود و تا ۶میلیون ماسک روزانه در اختیار داروخانه‌ها به عنوان مرکز اصلی عرضه ماسک قرار داده خواهد شد که برنامه‌ریزی آن آغاز شده است. تمرکز جدی ستاد کرونا بر عرضه ماسک در داروخانه‌هاست که این باور در تمام اعضای ستاد وجود دارد تا ماسک به وفور و با قیمت مصوب عرضه شود.»

بیش از ۴میلیون آزمایش کرونا در کشور

سخنگوی وزارت بهداشت روز گذشته گفت: «در طول ۲۴ ساعت منتهی به سه‌شنبه، ۲۵۴ بیمار کووید۱۹ جان خود را از دست داده‌اند و مجموع جان‌باختگان این بیماری به ۲۹هزار و ۷۰ نفر رسیده است.»
سیما سادات‌لاری افزود: «از روز ۲۱ تا ۲۲ مهر ۱۳۹۹ و بر اساس معیارهای قطعی تشخیصی، ۴هزار و ۱۰۸ بیمار جدید مبتلا به کووید۱۹ در کشور شناسایی شدند که یک‌هزار و ۹۴۹ نفر از آنها بستری هستند. مجموع بیماران کووید۱۹ در کشور نیز به ۵۰۸هزار و ۳۸۹ نفر رسید.»
وی خاطرنشان کرد: «خوشبختانه تاکنون ۴۱۱هزار و ۸۴۰ نفر از بیماران، بهبود یافته یا از بیمارستان‌ها ترخیص شده‌اند. ۴هزارو ۵۷۰ نفر از بیماران مبتلا به کووید۱۹ در وضعیت شدید این بیماری تحت مراقبت قرار دارند. تاکنون ۴میلیون و ۳۶۹هزار و ۶۲۲ آزمایش تشخیص کووید۱۹ در کشور انجام شده است.»

۲۶استان در وضعیت قرمز

سخنگوی وزارت بهداشت افزود: «استان‌های تهران، اصفهان، قم، آذربایجان شرقی، خراسان جنوبی، سمنان، قزوین، لرستان، اردبیل، خوزستان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد، گیلان، بوشهر، زنجان، ایلام، خراسان رضوی، مازندران، چهارمحال و بختیاری، البرز، آذربایجان غربی، مرکزی، کرمان، خراسان شمالی، همدان و یزد در وضعیت قرمز قرار دارند. همچنین استان‌های کردستان، هرمزگان، فارس و گلستان در وضعیت هشدار قرار دارند.»

گزارش ۲
علیرضا سزاوار

مسئولیت اجتماعی

حسین سروقامت

۱۴۵

«از مشکلات فرار نمی‌کنم بلکه همه توانم را روی حل آنها متمرکز می‌کنم. مهم نیست شرایط چقدر سخت است، من از پس مشکلات برمی‌آیم، چنانچه قبلاً هم از پس آنها برآمدم. اهل غُرغُر کردن نیستم، اگر مشکل با گفت‌وگو حل می‌شود، با طرفِ مقابل گفت‌وگو می‌کنم. نه پشت سرش حرف می‌زنم و نه رفتار ناشایست دیگری انجام می‌دهم. همچنین سعی می‌کنم مشکل را از زوایای دیگر نگریسته، درباره‌اش با اهل فن مشورت کنم.»
اگر برای پذیرش مسئولیت، موتور محرکه کافی ندارید، مکنونات ذهنی خود را روی کاغذ بیاورید.
بر کاغذ و قلم تأکید می‌کنم... همان طور که کلمات روی کاغذ نقش می‌بندند، در ضمیر ناخودآگاه شما نیز حک خواهند شد! راستی... یادتان نرود که از جملات قوی و مثبت استفاده کنید و به جای تمرکز بر خواسته‌ها، روی اقدامات خود زوم کنید!

سنگاه

مهدی خواری*

«مسکن»
محور رفاه در گام دوم انقلاب

با صدور بیانیه گام دوم انقلاب ازسوی رهبر معظم انقلاب و روشن شدن خط مشی نظام پس از عبور از ۴۰سال اول انقلاب (گام اول) که از آن به نوعی می‌توان به دوران تثبیت انقلاب و ارزش‌های مدنظر امام راحل و مقام رهبری یاد نمود، حال باید گام‌های محکم‌تر و استوارتری در جهت نیل به اهداف گام دوم با حضور تمامی اهل خرد و دلسوزان نظام در هر رده علمی، اقتصادی و سیاسی برداشت و در ترسیم افق‌های تعالی ایران اسلامی جهت توسعه در حوزه‌های مختلف بیش از پیش مشارکت نماییم.
یکی از این حوزه‌ها که از جنبه‌های روانی برای شکل‌گیری هویت خانواده و سپس جامعه اهمیت بسیار زیادی دارد، مربوط به حوزه رفاهی است. حوزه رفاهی خود شامل زوایای متفاوتی از جمله بحث مسکن است که از اهم اولویت‌های رفاهی در جوامع بشری است. در اسلام و قرآن نیز از مسکن به کرات نام برده شده است، مثل آیه ۸۰ سوره نحل که از مسکن به عنوان محل سکونت و آرامش انسان یاد کرده است. علاوه بر این قانون اساسی نیز دولت جمهوری اسلامی ایران را موظف به «پی‌ریزی اقتصادی صحیح و عادلانه طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه (بند ۱۲ از اصل سوم)» کرده است، بنابراین مقوله مسکن از دیدگاه اسلام و نظام مورد تأکید و اهمیت است.
با پیروزی انقلاب اسلامی، با توجه به اینکه بزرگ‌ترین مشکل مردم مسکن و تأمین آن بود، امام خمینی(ره) در فروردین ماه سال ۵۸، دستور تأسیس حساب ۱۰۰ امام و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی برای تأمین مسکن محرومان، توسعه و عمران روستاها و ساخت واحدهای مسکونی شهرها در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های دولت را دادند. با نگاهی به اقدامات دولت‌های مختلف بعد از انقلاب اسلامی می‌توان دید که در دوران ریاست جمهوری رهبر معظم انقلاب، اولین طرح کالبدی ملی، فعال‌سازی قانون زمین شهری و تملک حدود ۴۵۰هزار هکتار زمین شهری از اراضی ملی و دولتی و موات، تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی از طریق بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، تأسیس مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران و پایه‌گذاری پارک فناوری برنامه‌ریزی و عملیاتی گردیدند. در سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۶ به رغم اینکه امام خمینی و رهبر انقلاب تأکید داشتند زمین و مسکن از حالت سرمایه‌ای در دوران شاهنشاهی خارج شده و به عنوان یک کالای مصرفی باشد، دقیقاً مسکن به حالت سرمایه‌ای درآمد تا در مناطق مختلف و با قیمت‌های بالا در حجم زیاد در اختیار عده‌ای محدود قرار بگیرد. در دوران دولت اصلاحات طرح‌های مسکن کارگری و کارمندی مطرح شدند که در نهایت به نتیجه نرسیدند و دولت نتوانست طعم مسکن را به کارگران و کارمندان بچشاند، هر چند وضعیت کارمندان به خاطر بهره‌گیری از بخش‌هایی از این طرح‌ها به خاطر داشتن حقوق‌های ثابت بهتر از کارگران بود. پس از آن «مسکن مهر» مهم‌ترین پروژه دولت وقت محسوب می‌شد؛ پروژه‌ای که دهک‌های کم‌درآمد را با حداقل هزینه صاحب خانه کرد و برای اولین‌بار در طول تاریخ بعد از انقلاب، اقشار کم‌درآمد توانستند صاحب خانه شوند.
با روی کار آمدن دولت تدبیر و امید دوباره سکان مهم‌ترین وزارتخانه بخش مسکن به آقای آخوندی رسید. آخوندی در اولین اقدام مسکن‌های مهر را تعطیل کرده و تکمیل آنها به تعویق افتاد. اگر چه طرح مسکن اجتماعی از سوی این دولت ارائه شد، اما در قالب این طرح حتی یک آجر هم روی آجر دیگری گذاشته نشد. بی‌مسئولیتی در قبال ساخت مسکن به جایی رسید که نقدینگی به بازار مسکن روی آورد و در نهایت تورم بالای چندصددرصدی در این حوزه ایجاد شد.
با نگاهی به آمار جمعیت ایران بر اساس سرشماری نفوس و مسکن در فواصل زمانی پنج ساله از ۱۳۵۵ تا ۱۳۹۵ جمعیت کشور از ۳۳/۵میلیون به ۸۰میلیون نفر رسید، یعنی افزایشی بالغ بر ۲/۳۵درصد را شاهد بودیم و آمار شهرنشینی هم از ۴۷درصد به ۷۴درصد رسیده است که بیانگر افزایش ۱/۵۷ برابری شهرنشینی می‌باشد و این خود درخواست و تقاضای سکونت در شهر را نشان می‌دهد. در کنار این آمار بعد خانوار از پنج نفر به ۳/۳ نفر در هر خانواده کاهش داشته است و این موضوع نیز نشان از افزایش تعداد خانواده‌ها با توجه به کاهش بعد خانوار دارد. از طرفی تعداد واحد مسکونی در سال ۱۳۵۵ برابر ۵/۳میلیون به ۲۲/۸میلیون واحد در سال ۱۳۹۵ رسیده است، بنابراین افزایش تقاضای بیش از چهار برابر در محدوده زمانی ۴۰ساله، سرعت بیش از پیش اقدامات عملیاتی و اجرایی مسئولان و دست‌اندرکاران این بخش حیاتی را می‌طلبد تا از میزان بار روانی در جامعه در خصوص عدم‌دستیابی به مسکن برای خانواده‌ها و به خصوص جوانان و زوج‌های جوان کاسته شود.
بر اساس آمار نفوس و مسکن دلیل دیگر بر چابکی بیش از پیش دولت و دست‌اندرکاران در جهت ساخت مسکن به موضوع رشد اجاره‌نشینی در سالیان اخیر بازمی‌گردد. اجاره‌نشینی در واحدهای مسکونی معمولی از یک‌میلیون خانوار در سال ۱۳۵۵ به بیش از ۷میلیون خانوار در سال ۱۳۹۵ رسیده است که بیشترین میزان این رشد به بازه زمانی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ بازمی‌گردد. همچنین از یک طرف با توجه به این میزان افزایش تقاضا و از طرف دیگر حوادث طبیعی مثل زلزله، سیل و... که هر کدام نیز باعث خرابی و ویرانی بناهای موجود می‌گردند، باید به کیفیت ساخت مسکن در کنار کمیت مورد نیاز اندیشید. در کنار این آمار باید به معضل زاغه‌نشینی و حاشیه‌نشینی ناشی از افزایش مهاجرت به شهرها و بافت فرسوده نیز با دقت بیشتری نگریست.

* استادیار دانشگاه